

STRUMIEŃ

STRUMIEŃ
GMINA

GMINA STRUMIEŃ

Gmina Strumień leży na północy Śląska Cieszyńskiego. Jak sama nazwa wskazuje, od początków istnienia terenom tym towarzyszy woda. Ze względu na ilość bagnisk, mokradeł, rozlewisk, strumieni i oczywiście płynącą tędy Wisłę okolicę tę do dziś nazywa się „Żabim Krajem”. Aktualnie gospodarka wodna została tu uregulowana poprzez zbudowanie w latach 50. XX w. zbiornika zaporowego na Wiśle.

Gmina ma charakter rolniczo-turystyczny. W jej skład wchodzi miasto Strumień oraz wsie: Drogomyśl, Bąków, Pruchna, Zabłocie, Zabłocie - Solanka i Zbytków. Zamieszkuje ją 13 tys. mieszkańców.

Strumień to jedno z najmniejszych śląskich miast. Liczy zaledwie 3600 mieszkańców. Ta spokojna miejscowość położona w bliskim sąsiedztwie Jeziora Goczałkowickiego i posiada najstarszy w województwie śląskim ratusz.

OBEC STRUMIEŃ

Obec Strumień sa nachádza na severe aTešínskeho Sliezska. Ako sám názov poukazuje, už od počiatkov existencie je v týchto oblastiach prítomná voda. Vzhľadom na množstvo močiarov, mokradí, močarín, prameňov a samozrejme rieku Vislu, pretekajúcu týmto územím sa táto oblasť dodnes nazýva „Žabia krajina”. Súčasne je vodné hospodárstvo regulované priehradou, ktorá bola vybudovaná na Visle v 50. rokoch 20. storočia.

Strumień a okolie má agroturistický charakter. Administratívny celok, teda mesto spolu s príslušnými dedinami (Drogomyśl, Bąków, Pruchna, Zabłocie, Zabłocie - Solanka a Zbytków) má spolu 13 tisíc obyvateľov.

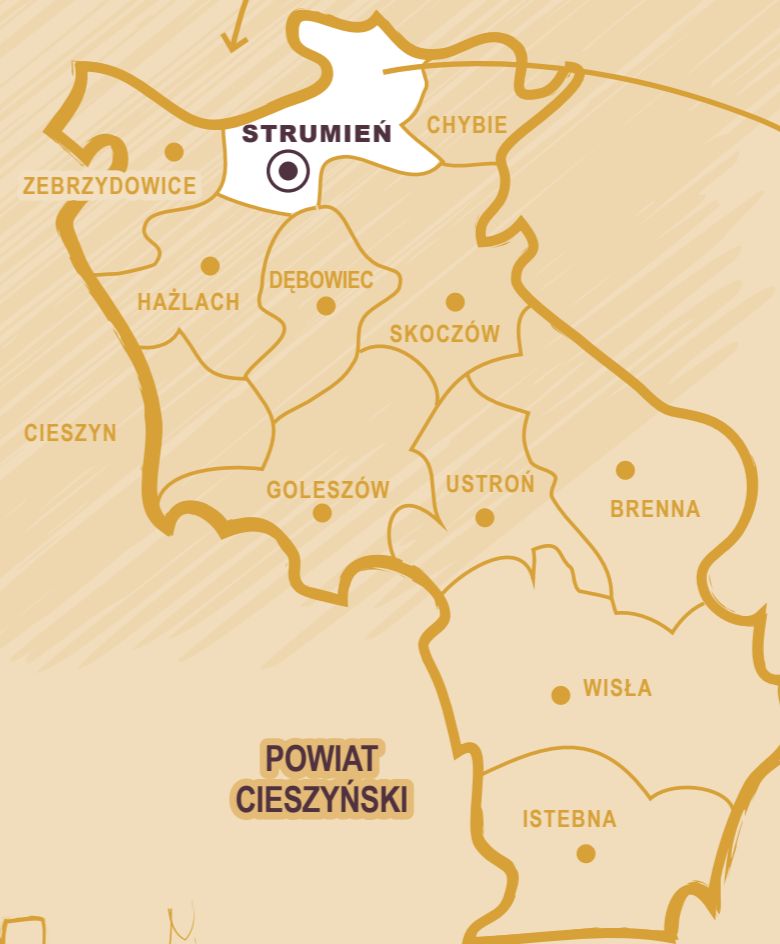
Samotné mesto Strumień patrí medzi najmenšie sliezske mestá, má sotva 3 600 obyvateľov. Táto pokojná obec sa nachádza v blízkosti Goczałkowického jazera a pýši sa najstaršou radnicou v Sliezskeho vojvodstve.

THE TOWN OF STRUMIEŃ

Strumień (literally translated Stream) County is located in the Northern Cieszyn Silesia region. As its name suggests, since the beginning of Strumień's existence, due to a large number of marshlands, flood waters, streams and Wisła river passing throughout this area, there have been present surrounding waters until this day. The area of Strumień is called "Frogs Country". Nowadays the water management has been regulated by a reservoir built in the 1950s on the Wisła river.

The Borough is agricultural and touristic. Within the Borough, Strumień is the main town as well as villages: Drogomyśl, Bąków, Pruchna, Zabłocie, Zabłocie- Solanka and Zbytków. The total population is 13.000.

Strumień is one of the smallest towns of the region of Silesia. With its population of 3,600 and tranquil character, it is located nearby the Goczałkowice Lake and has the oldest Town Hall in the Silesia County.

GMINA STRUMIEŃ:

W jej skład wchodzi:

miasto Strumień
oraz wsie:
Drogomyśl,
Bąków,
Pruchna,
Zabłocie,
Zabłocie - Solanka
i Zbytków

GMINA STRUMIEŃ:

Administratívny celok

mesto Strumień
spolu s príslušnými
dedinami:
Drogomyśl,
Bąków,
Pruchna,
Zabłocie,
Zabłocie - Solanka
i Zbytków

THE BOROUGH STRUMIEŃ:

Composed of out:

The main town Strumień
and villages:
Drogomyśl,
Bąków,
Pruchna,
Zabłocie,
Zabłocie - Solanka
i Zbytków

HISTORIA STRUMIENIA

Strumień zbudowano w bezpiecznym miejscu na rozwidleniu Wisły, Czarnego Strumienia i Knajki pod koniec XIII w. Osada była stacją rycerską. Pilnowano tu brodu na Wiśle i pobierano opłaty za jego przekraczanie. Początkowo Strumień należał administracyjnie do księstwa opolsko-raciborskiego. Gdy w 1290 r. powstało księstwo cieszyńskie, osada znalazła się na granicy obu księstw.

Wieś bardzo często zmieniała właścicieli, aż trafiła w ręce marszałka księstwa cieszyńskiego Mikołaja Brodeckiego, dzięki któremu otrzymała prawa miejskie (1482) i podstawowe związane z tym przywileje, w tym prawo dziedziczenia. Za jego rządów stworzono ochronkę dla biednych i opuszczonych. Przyczynił się do budowy pierwszej drewnianej świątyni pw. Św. Barbary, którą ukończono w 1498 roku. Przy kościele powstał również szkoła. Parafia przeszła w tym czasie pod panowanie biskupa wrocławskiego.

Każdego tygodnia odbywał się tu targ, a dwa razy do roku jarmark. Brodecki był też właścicielem sąsiadującego ze Strumieniem Zabłocia.

Rozwojowi miasta w XVI w. wciąż sprzyjało położenie. Krzyżowały się tu lokalne szlaki handlowe z Krakowa na Morawy oraz z Raciborza do Bielska. Miasto znane było również z hodowli ryb. Już w XV w. założono tu pierwsze stawy hodowlane, a ryby wywożono nawet do Wrocławia i Krakowa.

Wskutek corocznych powodzi, trawiących często prawie całe miasto pożarów (największy w roku 1572r., 1668r. i 1793r.) Strumień, ani okoliczne wsie nie mogły się prawidłowo rozwijać. Pewne ożywienie w życiu miasta i okolicy oraz nadzieję na szybszy rozwój przyniósł przełom XIX i XX wieku.

HISTÓRI A MESTA STRUMIENĚ

Strumień bol vybudovaný koncom 13. storočia na bezpečnom mieste, v ktorom sa Čierny Strumień a Knajka vlievajú vo Wisly. Osada bola rytierskym sídlom. Na rieke Visla sa v tomto mieste nachádzal strážený brod, za prekročenie ktorého sa vyberalo mýto. Pôvodne patrilo Strumień administratívne k Opolsko-raciborskému kniežatstvu. V roku 1290 vzniklo Tešínske kniežatstvo a tak sa osada ocitla na ich hranici.

Dedina veľmi často menila majiteľov, až sa dostala do rúk maršala Tešínskeho kniežatstva Mikołaja Brodeckého, vďaka ktorému získala mestské práva (1482) a základné privilégia,

vrátané práva dedenia. Počas jeho vládnutia bol zriadený útulok pre osamelých a chudobných obyvateľov mesta. Mikołaj Brodecki sa zapríčinil o výstavbu prvého dreveného chrámu zasväteného svätej Barbore, ktorý bola dokončený v roku 1498. Pri kostole vznikla aj škola. Farnosť prešla v tomto období pod správu wrocławského biskupa.

Každý týždeň sa tu konali trhy a dvakrát do roka jarmok. Brodecki bol aj majiteľom susedného Zabłocia.

Rozvoju mesta v 16. storočí napomáhala jeho priaznivá poloha. Nachádzalo sa na križovatke lokálnych obchodných ciest z Krakova na Moravu a z Raciborza do Bielska. Mesto bolo známe aj chovom rýb. Už v 15. storočí tu vznikli prvé chovné rybníky a ryby sa vyvážali až do Vroclavu a Krakova.

Následkom každoročných povodní a požiarov, ktoré veľmi často pohlcovali takmer celé mesto (najväčšie z nich boli v rokoch 1572, 1668, 1793) sa Strumień, ani okolité dediny, nedokázali správne rozvíjať. Isté oživenie a nádej na rýchlejší rozvoj mesta a jeho okolia priniesol až prelom 19. a 20. storočia.

HISTORY OF STRUMIENĚ

Strumień was founded at the end of the XIII century in the safe spot at the conflux of The Wisla, with the Čierny Strumień and Knajka rivers. The settlement was originally a guard-post. The guards were watching a ford on the Wisla River and collecting charges for crossing it. At its start, Strumień was a part of the principality of Opole and Racibórz. After 1290 when The Duchy of Cieszyn was created, the settlement ended up at the border of both principalities.

Ownership of the village changed hands multiple times until The Marshal of The Duchy of Cieszyn, Michał Brodecki acquired the village and managed to give it a town character (1482) together with new privileges, for example, a right of inheritance. During his governance, shelters for the poor and homeless were opened as well as the first wooden church dedicated to St. Barbara. Construction of the church was completed in 1498. In this time a school was also founded by the church and the parish went under control of a bishop from Wrocław.

Every week Strumień had its market, twice a year a bigger fair. Marshall Brodecki was also the owner of a nearby village Zabłocie.

The expansion of the village in the XVI century was fueled by its location, benefiting from trade at the crossing of paths from Kraków to Morawy and from Racibórz to Bielsko. The town was also known for fish farming. In the XV century, artificial lakes were developed, the fish from which were sold as far afield as Wrocław and Kraków.

Because of annual floods and massive fires (the largest fires in 1572, 1668 and 1793), these events greatly reduced local progress and development.

W tym czasie zbudowano: szkołę powszechną, budynki klasztoru sióstr „De Notre Dame”, „Dom Ubogich” z fundacji strumienianki z pochodzenia Anny von Berndt, żelazny most na Wiśle, a w ślad za nim kolejkę wąsko torową relacji Strumień - Chybie, cegielnię i młyn parowy oraz elektryfikację miasta (1932-35). Jednak nadzieje na szybszy rozwój Strumienia zaczęły się rzeczywiście spełniać w drugiej połowie XX w. po odbudowaniu zniszczeń, jakie Strumieniowi przyniosła II wojna światowa.

Nowego charakteru nadało mu również zbudowanie zapory na Wiśle i powstanie Zbiornika Goczałkowickiego.

V tomto období sa vybuvovala obecná škola, kláštor Kongregácie školských sestier de Notre Dame, „Dom chudobných” z donácie Anny von Brendt pochádzajúcej zo Strumieňa, železný most na Visle a hneď za ním úzkorozchodná železnica na trati Strumień - Chybie, tehelňa, parný mlyn a v rokoch 1932-35 prebehla elektrifikácia mesta.

Avšak nádeje na rýchlejší rozvoj Strumieňa sa začali skutočne naplňovať v druhej polovici

20. storočia po obnove škôd, ktoré napáchala 2. svetová vojna. Nový charakter dodala mestu aj výstavba priehrady na Visle a vznik Goczałkowického jazera.

The turn of the XX century brought hope for economic recovery to Strumień and its villages. In that time a public school was built, property for the convent of the nuns “De Notre Dame”, a “Home for Poor” sponsored by the foundation “Strumienianki” orchestrated by Anna von Berndt. During the similar period development of a steel bridge over the Wisla river, a brick factory, steam mill, took place and a rail line arrived joining Strumień to Chybie, the region was also electrified (1932- 35). The real hopes for development came true in the second part of the XX century with renovation from the damages inflicted during WWII. Additionally, another positive development was to create a dam on the Wisla river and a reservoir called Zbiornik Goczałkowicki.

STARÓWKA

Tkanka miejska Strumienia mocno ucierpiała podczas niemiecko-radzieckich walk pod koniec II wojny światowej, jednak częściowo zrekonstruowana wciąż oddaje dawny urok miasta. Będąc na rynku, warto zwrócić uwagę zwłaszcza na jego wschodnią pierzeję. Zabudowana jest kamienicami, które mimo XIX-wiecznej gruntownej przebudowy zachowały swój barokowy charakter.

Warto też spacerować się malowniczymi uliczkami odchodzącymi od rynku. Ich układ niewiele zmienił się od czasów średniowiecza.

STARÉ MESTO

Zástavba mesta Strumieň veľmi utrpela počas nemecko-sovietskych bojov ku koncu 2. svetovej vojny, ale vďaka čiastočnej rekonštrukcii si zachovala pôvodné čaro mesta. Počas návštevy námestia, venujte pozornosť hlavne jeho východnému priečeliu. Priečelie tvoria meštianske domy, ktoré si napriek výraznej prestavbe v 19. storočí zachovali svoj barokový charakter.

Pozoruhodná je aj prechádzka malebnými uličkami, ktoré vedú z námestia. Ich usporiadanie sa od stredoveku veľmi nezmenilo.

THE OLD TOWN

Although the structure of the old town endured severe damages during the end of the WWII by Nazi-Soviet fighting, the now renovated old town still has its charm. While admiring the main square it's worth looking at the East frontage where one can appreciate a row of tenement houses rebuilt in XIX century but kept in original baroque character.

One can easily take a stroll into small streets away from the central square. The layout has not changed much since medieval times.

RATUSZ

Niewątpliwie najciekawszym zabytkiem Strumienia jest ratusz. Wzniesiono go w 1628 r., a pod koniec XVIII w. przebudowano w stylu barokowym. Spłonął w wielkim pożarze miasta w 1793 r., ale dzięki wsparciu księcia Alberta sasko-cieszyńskiego szybko został odbudowany.

Pierwotnie budynek posiadał dwie kondygnacje, w XIX w. dobudowana została trzecia, jednak z zachowaniem cech stylu. O urodzie ratusza decyduje wieża, z ciekawie ukształtowanym gzymsem, pod którym zamontowano cztery tarcze zegara. Wieżę przykrywa baniasty hełm z iglicą.

RADNICA

Nepochybne najzaujímavejšou pamiatkou Strumieňa je radnica. Bola postavená v roku 1628 a na konci 18. storočia prestavaná v barokovom štýle. Radnicu v roku 1793 pohltil požiar, ale vďaka podpore sasko-tešínskeho vojvodu Alberta bola rýchlo obnovená.

Pôvodne mala budova dve poschodia. V 19. storočí bolo dostavané tretie poschodie, ale pri dostavbe bol dodržaný pôvodný štýl. Krásu radnice dotvára veža so zaujímavo tvarovanou rímsou, pod ktorou sa nachádzajú štyri hodinové ciferníky. Vežu zakrýva banatá cibulová strecha ukončená hrotom.

TOWN HALL

The Town Hall is, without a doubt, the most interesting landmark in Strumień. It was created in 1628 but it was renovated in the XVIII century in the baroque style. Although it burnt down in 1793 during the town fire, it was successfully rebuilt thanks to the Prince Albert of Cieszyn- Saxon.

Previously the city hall had two stories, in the XIX century another floor was added, still in the same style. The most interesting part is the tower with an extraordinary cornice under which four clocks were mounted. The top is covered with a flagon-shaped helmet with a peak of the helmet.

8

Najstarszą częścią ratusza są jego piwnice o sklepieniu kolebkowym. Mieści się w nich „Galeria pod Ratuszem”. W samym ratuszu siedzibę mają urząd miasta, rada miejska i urząd stanu cywilnego.

Przed laty do ratusza przylegały parterowe kamienice mieszczańskie. Otaczały one cały rynek. Ich obecny kształt zawdzięczamy przebudowom w XIX w., lecz wprawne oko dostrzeże w nich ślady barokowej stylizacji.

Najstaršou časťou radnice sú jej pivnice s valenou klenbou. Nachádza sa tu „Galéria pod radnicou”. Priamo v radnici je sídlo Mestského úradu, Mestského zastupiteľstva a Matričného úradu.

Pred rokmi susedili s radnicou prízemné meštianske domy, ktoré obkolesovali celé námestie. Ich súčasnú podobu vďačíme prestavbe z 19. storočia, aj keď pozorným okom si v nich možno všimnúť stopy barokového štýlu.

The most interesting part is the basement with its barrel vaulted ceiling. Nowadays it's location is holding the „City Hall Gallery”. In the city hall resides the mayor, the city council and the registry office.

A Long time ago, one story tenements were adhering to the city hall and were surrounding all sides of the square. They were rebuilt in XIX century but some baroque details remain.

POMNIK OFIAR HITLERYZMU

Na skraju strumieńskiego parku napotkamy interesujący w formie pomnik przypominający o tragicznych momentach w dziejach tych ziem. Poświęcony jest on ofiarom ewakuacji obozu Auschwitz. W 1944 r., kiedy Niemcy zarządzili przetransportowanie więźniów w głąb Rzeszy, przez kilka tygodni okolice Strumienia były świadkami tzw. „marszu śmierci” – przemarszu i zarazem kaźni więźniów, którzy idąc, ginęli z wyczerpania. Na ich cześć w 1963 r. postawiono monument, którego autorem jest Ryszard Sroczyński z Bielska-Białej.

POMNÍK OBETÍ HITLERIZMU/NACIZMU

Na okraji strumieńského parku nájdeme zaujímavý pomník pripomínajúci tragické momenty, ktoré sa odohrali na tomto území. Pomník je venovaný obetiam evakuácie koncentračného tábora Auschwitz. V roku 1944, keď Nemci nariadili transport väzňov hlbšie do Nemeckej ríše, bolo okolie Strumieňa svedkom tzv. „pochodu smrti” – prechodu a súčasne utrpenia väzňov, ktorí kráčajúc umierali z vyčerpania. Na ich počesť vznikol v roku 1963 monument, ktorého autorom je Ryszard Sroczyński z Bielska-Białej.

MONUMENT OF WWII VICTIMS

On the edge of the towns park lays the interesting monument commemorating tragic events happening during the war. In 1963 Ryszard Sroczyński from Bielsko-Biała created this monument dedicated to the victims of the Auschwitz work camp. In 1944, when the Nazi oversaw transportation of the prisoners into Poland, for several weeks Strumień witnessed a „march of death” - march of the prisoners many of whom died from exhaustion.

SANKTUARIUM PW. ŚW. BARBARY SANKTUÁRIUM SV. BARBORY

Kościół powstał pod koniec XVIII w. w miejscu drewnianego poprzednika. Ufundował go czwarty syn polskiego króla Augusta III Mocnego, książę Albert, o czym świadczy herb nad wejściem do kościoła – wykuty w piaskowcu i przedstawiający Pogoń Litewską. W 1936 r. kościół przeszedł gruntowny remont, lecz podczas bombardowań Armii Czerwonej i ostrzału wycofujących się wojsk niemieckich w 1945 r. doznał poważnych uszkodzeń. Odbudowano go tuż po wojnie.

Kostol bol postavený koncom 18. storočia na mieste dreveného chrámu. Výstavba bola sponzorovaná štvrtým synom poľského kráľa Augusta III. Silného, kniežaťom Albertom, o čom svedčí erb nad vchodom do kostola – vyrytý v pieskovi a predstavujúci litovský štátny znak „Vytis/Pahoňa“ (rytiev v brnení na koni, ktorý drží vo vytahnutej ruke meč). V roku 1936 bol kostol obnovený, ale počas bombardovania Červenou armádou a pod palbou ustupujúcich nemeckých vojsk bol v roku 1945 vážne poškodený. Opätovná rekonštrukcia prebehla hneď po vojne.

ST. BARBARA SANCTUARY

The church was built at the end of the XVIII century in the place of its wooden predecessor. It was sponsored by the fourth son of the Polish king August III. The family crest of Prince Albert is still hanging above the front door. It is made of sandstone and it represents Lithuanian lineage. In 1936 the church was renovated from bombing by Red Army and firing by Nazi retreat in 1945 which harmed the building quite seriously. It was renovated after the war.

Do parafii należy Kościół Matki Bożej Szkaplerznej w Zbytkowie. Budowano go w latach 2008-2010. Pierwsza msza święta odbyła się w 2011r. Kościół w Zbytkowie jest najmłodsza świątynia katolicka w dekanacie strumieńskim.

K tejto farnosti patrí aj Kostol Panny Márie Škapuliarskej v Zbytkove. Postavený bol v rokoch 2008 - 2010. Prvá svätá omša sa konala v roku 2011. Kostol v Zbytkove je najmladším katolíckym chrámom v strumieňskom dekanáte.

In Zbytków, Borough of Strumień, stands a church of Our Lady of Szkaplerz built in 2008-2010. It's the newest Catholic church in the Strumień deanery.

MIĘJSKIE CENTRUM KULTURY I REKREACJI

W centrum znajduje się odkryty basen z dwoma zjeżdżalniami, korty tenisowe, ścianki do squasha i plac zabaw dla dzieci. W obiekcie swoją siedzibę ma Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury, w którym znajduje się sala widowiskowa na 180 osób, pracownia ceramiczna, pracownia z ciemnią fotograficzną, oraz inne pomieszczenia przeznaczone na próby i warsztaty kół zainteresowań. W MGOK-u działa również wypożyczalnia strojów karnawałowych mająca w swojej ofercie ok. 600 barwnych kostiumów dla dzieci i nie tylko.

MESTSKÉ A OBECNÉ STREDISKO KULTÚRY A REKREÁCIE

V stredisku sa nachádza nekrytý bazén s dvoma toboganmi, tenisové kurty, squashové steny a detské ihrisko. V objekte sídli Mestské a obecne stredisko kultúry, v ktorom je sála pre 180 osôb, keramická dielňa, fotografická komora, ale aj iné miestnosti určené pre mnohé záujmové krúžky. V Mestskom a obecnom stredisku kultúry funguje tiež požičovňa karnevalových kostýmov a masiek, ktorá klientom ponúka okolo 600 farebných kostýmov pre deti aj dospelých.

CITY CENTRE OF CULTURE AND RECREATION

The town is proud of its swimming pool with two slides, play ground, squash and tennis courts. The City culture centre's offices are also within the centre, with its entertainment hall for 180 people, ceramic studio, dark room studio and other facilities dedicated to rehearsals and workshops. We will also find a costume rental shop with around 600 different dress up ideas for children and adults.

W MGOK-u mieści się również Izba Regionalna im. Mariana Wójtowicza nazwana od imienia znawcy oraz miłośnika Ziemi Śląska Cieszyńskiego. Powstała, gdy zdecydowano przenieść siedzibę MGOK-u w 2014 roku. Izba znajduje się pod opieką Koła Macierzy Ziemi Cieszyńskiej w Strumieniu. Jej celem jest przybliżenie historii, tradycji oraz zwyczajów młodym pokoleniom. Można nie tylko zapoznać się z dawnym wystrojem mieszkań, ale również jakimi narzędziami posługiwali się dawniej mieszkańcy Strumienia i okolic.

V Mestskom a obecnom stredisku kultúry sa tiež nachádza Regionálna izba Mariana Wójtowicza, ktorej názov je odvodený od milovníka Tešínskeho Sliezska. Expozícia vznikla, keď padlo v roku 2014 rozhodnutie, aby presťahovať sídlo Mestského a obecného strediska kultúry. Izba je pod patronátom Oddelenia Matice Tešínskej v Strumieni. Jej cieľom je priblížiť mladej generácii históriu, tradície a zvyky. Expozícia umožňuje sa zoznámiť s dávnym zariadením domácnosti, ale aj s náradím, ktoré bolo v minulosti používané obyvateľmi Strumieňa a okolia.

Another facility provided by the Culture Center is the Folk Chamber created in 2014 by Marian Wójtowicz who was dedicated to Cieszyn Silesia, under the care of Koło Macierzy Ziemi Cieszyńskiej which is a local group of patriotic volunteers caring of tradition and culture of Cieszyn Silesia. Their priorities are to nourish the history, tradition, customs and pass them on for new generations. The old-fashioned layouts of houses are shown, along with types of tools used through the periods, etc.

W STRUMIENIU JAK NAD MORZEM

Aby odetchnąć zdrowym, pełnym jodu powietrzem, jeździmy nad Bałtyk. Jednak jod można również wdychać w strumieńskim parku. Działa tu fontanna, w której zamiast zwykłej wody tryska solanka jodowo-bromowa wydobywana w pobliskim Zabłociu. Woda ma niezwykle duże stężenie jodu, przekraczające 144 mg/l (woda w Bałtyku ma maksymalnie 3 mg/l). Przesiadywanie na parkowych ławkach pozwala zatem turystom i mieszkańcom nie tylko odpocząć, ale również podreperować zdrowie. Inhalacja solankowa wspomaga leczenie astmy, niedoczynności tarczycy, a także poprawia metabolizm i wzmacnia narządza obronne organizmu.

V STRUMIENI – AKO PRI MORI

Aby sa nadýchnuť zdravého vzduchu plného jódu cestujeme k Baltskému moru. Jód je ale možné inhalovať aj v strumieňskom parku. Nachádza sa tu fontána, v ktorej namiesto obvyčajnej vody strieka jódovo-bromová solánka získavaná v neďalekom Zabłoci. Voda má vysokú koncentráciu jódu, ktorá prekračuje 144 mg/l (voda v Baltskom mori obsahuje maximálne 3 mg/l). Sedenie na parkových lavičkách poskytuje turistom a obyvateľom odpočinok a zlepšenie zdravotného stavu. Inhalácia solánky napomáha pri liečení astmy, zníženej funkcie štítnej žľazy, zlepšuje metabolizmus a posilňuje obranyschopnosť organizmu.

STRUMIEN PROVIDING IODINE

Polish people who live in the South very often travel to the North to inhale the healthy air provided by the Baltic sea. In the Strumieńs park, a fountain has been built and regular water has been replaced with a healthy salt spring with iodine and bromine which has been drawing from the nearby village Zabłocie. This water has an enormous concentration of iodine, more than 144mg/l (water in the Baltic sea no more then 3mg/l). Often visits to the park allow the inhabitants of Strumień to relax but also repair their health. Inhalations are supporting treatments for asthma, hypothyroidism, metabolism and immune system.

CIEKAWÉ MIEJSCA W GMINIE

Kilka kilometrów na południe od Strumienia znajduje się wieś Drogomyśl. Intrygująca jest już sama jej nazwa. Okoliczni mieszkańcy powtarzają legendę, która miałaby ją tłumaczyć. Otóż w zamierzchłych czasach zamieszkujący osadę ludzie każdego dnia wędrowali po wodę do Wisły lub Olzy. Była to ciężka i długa praca. Pewnego dnia do wsi przybył wędrowiec. Zmęczony, zatrzymał się w pierwszeń napotkanej chacie. Gospodarze przyjęli go i dobrze ugościli, opowiadając o swych problemach z wodą. Ten przejął się ich losem i obiecał, że wybuduje im studnie. Zbudował ich kilka w różnych częściach wsi. Na pamiątkę tego wydarzenia postanowiono nazwać osadę „Drogomyśl” – jako że dzięki drodze i cennej myśli wędrowca polepszył się los jej mieszkańców.

Historię tę, choć uroczą, należy włączyć w nurt tzw. etymologii ludowej. Tak naprawdę nikt nie ma pewności, skąd pochodzi ta nazwa. Możliwe, że od słowiańskiego imienia Drogomyśl, ale to tylko przypuszczenia. Wiadomo, że pojawiła się na kartach historii już w 1452 r., wiadomo też, że w czasach reformacji jej mieszkańcy przeszli na luteranizm. Rozkwit wsi przypada na czasy, gdy była ona we władaniu rodziny Callischów. To z ich inicjatywy zbudowano tu m.in. ewangelicko-augsburski kościół (1788) oraz szkołę.

W 1918 r. Drogomyśl znalazła się w granicach Rzeczypospolitej. Założono tu wówczas (1924) państwowe stado ogierów. Konie z Drogomyśla odnosiły spore sukcesy na zawodach i torach wyścigowych, „grały” również w filmie Krzyżacy Aleksandra Forda. Hodowla przetrwała do 1960 r. Powrót koni do Drogomyśla nastąpił w 2007 r., gdy utworzono tu centrum rozrodu koni.

W Drogomyślu urodził się i rozpoczynał karierę Jan Kowalczyk – mistrz olimpijski w konkurencji skoków przez przeszkody na igrzyskach w Moskwie w 1980 r.

ZAUJÍMÁVÉ MÍESTA NA ÚZEMÍ OBCE INTERESTING SPOTS IN THE COUNTY

Niekoľko kilometrov južne od Strumieňa sa nachádza dedina Drogomyśl. Už samotný názov je veľmi zaujímavý. Obyvatelia z okolia si trajú legendu, ktorá by ho mala vysvetľovať. V minulosti obyvatelia osady každý deň putovali po vodu k rieke Visla alebo Olza. Bola to dlhá a úmorná práca. Istého dňa do dediny zavítal pútnik. Unavený sa zastavil v prvej chalupe. Domáci ho prijali a pohostili, porozprávali mu o svojich problémoch s vodou. Zaujímal sa o ich osud a sľúbil, že im postaví studňu. Vybudoval ich niekoľko na rôznych miestach v dedine. Na pamiatku tohto skutku bola obec nazvaná „Drogomyśl (Drahámyseľ)”, pretože vďaka vzácnnej a cennej myšlienke pútnika sa život obyvateľov obce zlepšil.

Tento milý príbeh je ale potrebné zaradiť do tzv. ľudovej etymológie. Pravdou je, že nikto nevie odkiaľ tento názov pochádza. Je možné, že vznikol od slovanského mena Drogomyseľ, ale je to len domnienka. Vieme, že sa obec v historických prameňoch nachádzala už v roku 1452. Známe je aj to, že v období reformácie obyvatelia obce prešli na protestantizmus. Rozkvet dediny sa datuje na obdobie, keď bola pri moci rodina Callischovcov. Práve ich iniciatívou bola o. i. výstavba v roku 1788 evanjelického kostola augsburského vyznania a školy.

V roku 1918 sa Drogomyśl ocitol v hraniciach Poľského štátu. Vtedy tu vznikol (1924) národný žrebčinec. Kone z Drogomyśla žali na pretekoch a dostihových dráhach veľké úspechy, „zahrali” si vo filme Krížiaci Aleksandra Forda. Chov pretrval do roku 1960. Návrat koní do Drogomyśla sa uskutočnil v roku 2007, keď bolo tu zriadené konské reprodukčné centrum.

V Drogomyśli sa narodil a začal kariéru Jan Kowalczyk – olympijský víťaz v parkúrovom jazdectve na olympijských hrách v Moskve v roku 1980.

Only a few kilometres South of Strumień we will find the village of Drogomyśl. The name (directly translated as “lavish thought”) is born of a legend, from when the inhabitants of the village used to gather water from the rivers of Wisła and Olza, which was a far and tiring process. One day a wanderer came to the village and was given great hospitality in one of the houses in the village. When the villagers told him of their difficulty with gathering water from so far afield, he offered to make them a few wells, in different parts of the village. In honour of this great improvement to their lives, and this valiant gesture, they named the Village “lavish thought”.

It’s a lovely story, but in reality, it’s most likely a piece of folklore with no proof the event ever took place, the name could also have come from an old Slavic name, but this is only an assumption. The Village’s name shows up in the historical records dating from 1452. It’s also well known that in the time of the reformation the villagers converted to Lutherism. The time of greatest prosperity for the village of Drogomyśl was under the rule of Callisch family. It was under their initiative that the Lutheran Church (1788) and school was created.

In 1918 Drogomyśl becomes part of the Commonwealth of Poland. A National Horse Breeding facility was founded in Drogomyśl (1924) and won prizes. Horses feature in films such as “Krzyżacy” (Teutonic Knights) by Aleksander Ford. The Program was in operation until 1960 and returned to Drogomyśl in 2007 when a new centre was established for breeding.

Jan Kowalczyk- was born in Drogomyśl and started his career there and went on to become an Olympic champion in horse jumping in the 1980 Moscow Games.

KOŚCIÓŁ EWANGELICKI W DROGOMYSŁU

Jego budowę rozpoczęto w 1788 r. jako jednego z tzw. kościołów tolerancji. Powstawały one po wydaniu przez cesarza austriackiego Józefa II dokumentu zwanego „patentem tolerancyjnym”. Umożliwiały one wolność wyznania i możliwość budowania świątyń na katolickich terenach państwa Habsburgów. Fundatorem kościoła był baron Fryderyk Henryk Callisch. W 1792 r. dobudowano do niego wieżę. Potrzebowano na to osobnego zezwolenia, jako że patent cesarski nie pozwalał budować świątyń z wieżami. Wystarał się o nie sam baron, który również, zanim postawiono zbór, zezwalał na odprawianie nabożeństw w swoim pałacu.

EVANJELICKÝ KOSTOL V DROGOMYSĽI

Začiatok jeho výstavby sa datuje do roku 1788 ako jedného z tzv. tolerančných kostolov. Takéto kostoly vznikli po vydaní rakúskym cisárom Jozefom II. „tolerančného patentu”, ktorý umožnil slobodu vierovyznania a možnosť výstavby chrámov v katolíckych oblastiach Habsburskej monarchie. Výstavbu kostola financoval barón Fryderyk Henryk Callisch. V roku 1792 bola ku kostolu prístavená veža. Na tento úkon bolo potrebné osobitné povolenie, pretože cisársky patent nedovoľoval výstavbu chrámov s vežami. O toto povolenie sa postaral samotný barón, ktorý umožnil celebrowať omše vo svojom kaštieli, pokiaľ nepostavili chrám..

LUTHERAN CHURCH IN DROGOMYSĽ

The church was founded in 1788 as one of the “church of tolerance” which started appearing after an Edict by Austrian Emperor Joseph II Known as the Edict of Tolerance. The Edict made it possible for religious freedom in the territories of the Habsburgs. The Church was founded by Baron Fryderyk Henryk Callisch. In 1792 a tower was added which required separate permission as the Edict didn't allow the construction of churches with towers! The Baron really wanted a tower for the Church so went through a lot of work to achieve the permission, he also allowed the services to take place in his palace grounds.

Obiekt wybudowano w stylu klasycystycznym. Został zniszczony podczas II wojny światowej i odbudowany wg dawnych planów w 1951 r. Nad portalem widnieje tablica upamiętniająca fundatorów świątyni wraz z ich herbem.

Przy Kościele znajduje się również Centrum Parafialne „Effata” sięga historią samych początków parafii. Podobnie jak kościół, dom parafialny ucierpiał w czasie II Wojny Światowej, w związku z czym podjęto decyzję o budowie nowego domu, który oddano do użytku w 2014 roku.

Objekt bol postavený v klasicistickom štýle. Bol zničený počas 2. svetovej vojny a obnovený podľa pôvodných plánov v roku 1951. Nad portálom je umiestnená pamätná tabuľa donorov s ich erbom.

Pri kostole sa nachádza Farské centrum „Effata”, ktorého vznik siaha až do počiatkov farnosti. Podobne ako kostol, bola budova fary počas 2. svetovej vojny zničená, v súvislosti s tým sa rozhodlo o výstavbe novej fary, ktorá bola dokončená v roku 2014.

The church was built in the Neo-classical style but destroyed during WWII and rebuilt to the original plans in 1951. Over the entrance, there is a plate honouring the church's founders along with the family crest.

Next to the Church there is also a Parish centre called an “Effata” also founded along with the church. Like the church, the Effata also suffered and was rebuilt in 2014.

PAŁAC CALLISCHÓW W DROGOMYŚLU

Dwór w Drogomyślu, wraz z przylegającym doń parkiem, został wzniesiony na początku XVIII w. W skład całego zespołu wchodził pałac z dziedzińcem, park, budynek gospodarczy oraz budynek bramny. Od 1798 r. dwór stanowił siedzibę Cesarsko-Księżęcego Zarządu Ekonomicznego Dominium w Drogomyślu. Po I wojnie światowej przejął go polski Skarb Państwa. W XIX w. obiekt został gruntownie przebudowany. Usunięto m.in. górną kondygnację. Stosunkowo niewielkie zniszczenia, jakich dokonali walczący podczas II wojny światowej, naprawiono tuż po niej. W przypałacowym ogrodzie znajdziemy ponad 40 gatunków cennych drzew i krzewów. Aktualnie w obiekcie odbywają się warsztaty terapii zajęciowej.

KAŠTIEĽ CALLISCHOVCOV V DROGOMYŠLI

Kaštieľ v Drogomyšli spolu s obklopujúcim ho parkom bol postavený začiatkom 18. storočia. Celý komplex sa skladá s kaštieľa s nádvorím, parku, hospodárskej budovy a budovy s bránou. Od roku 1798 bol kaštieľ sídlom Cisársko-kniežacej správy ekonomického panstva v Drogomyšli. Po 1. svetovej vojne patrili k polskej Štátnej pokladnici. V 19. storočí bol objekt výrazne prestavaný. Okrem iného bolo odstránené horné poschodie. Pomerne nevelké zničenia z 2. svetovej vojny boli opravené hneď po jej ukončení. V záhrade pri kaštieli nájdete viac ako 40 druhov cenných stromov a kríkov. V súčasnosti sa v objekte uskutočňujú dielne pracovnej terapie.

PALACE CALLISCH IN DROGOMYŚL

The Manor and its surrounding parklands were built in XVIII. Within the complex there is a palace with a courtyard and park, Workshop and Porte cochere. Since 1798 the Manor was home to Arch-Dukes Economic administration Dominium. After WWI it was repossessed by the national treasury. In the 19th century, the facility was completely rebuilt, the top floor removed. The Manor escaped WWII with little harm and quickly saw renovation after the war. The Gardens include over 40 species of trees and shrubbery. At the moment the grounds host occupational therapy workshops.

KOŚCIÓŁ KATOLICKI PW. MB CZĘSTOCHOWSKIEJ W DROGOMYŚLU

Świątynię wzniesiono w 1969 r. wg projektu Stanisława Kwaśniewicza. Był to pierwszy „posoborowy” kościół na Śląsku Cieszyńskim. Odnacza się nowoczesną fasadą oraz interesującymi rozwiązaniami we wnętrzu. Uwagę przykuwają oryginalne ołtarze, ambona, tabernakulum, prezbiterium i konfesjonały, a także duże witraże, z których główny ma wymiary 10x15 m. Na uwagę zasługuje także chrzcielnica, zaprojektowana jako rzeźba: „stół żywej wody”.

KATOLÍCKY KOSTOL PANNY MÁRIE ČENSTOCHOVSKEJ V DROGOMYŠLI

Chrám bol postavený v roku 1969 podľa projektu Stanisława Kwaśniewicza. Bol to prvý kostol po „II. vatikánskom koncile” v Tešínskom Sliezsku. Vyznačuje sa modernou fasádou a zaujímavým interiérom. Pozornosť priťahujú originálne oltáre, kazateľnica, svätostánok, presbytérium, spovednice a aj veľké vitráže, z ktorých hlavná má veľkosť 10 x 15 m. Pozoruhodná je aj krstiteľnica, ktorá je naprojektovaná ako „stĺp živej vody”.

THE CATHOLIC CHURCH OF OUR LADY OF CZESTOCHOWA IN DROGOMYŚL

The Church was founded in 1969 in accordance to the project of Stanisław Kwaśniewicz, this was the first church built after a Church Council in Cieszyn Silesia. It's characterized by a modern facade and modern element within the interiors, including the unique alter, pulpit, tabernacle, presbytery, concessionary and large stained glass windows, the largest of measures 10 x 15 meters. Also, noteworthy is the baptismal bowl and sculptural design „pole of live water”.

Wieś Pruchna istnieje od średniowiecza. Pierwsza wzmianka o niej pojawiła się w 1305 r. Wiadomo, że w połowie XIV w. obok starej osady ulokowano nową, którą nazwano „Małą Pruchną”. Należała ona do rycerstwa, podczas gdy Wielka Pruchna była w rękach księcia. Ten podział zachował się do dziś, czemu odpowiada rozdzielenie na Pruchnę Dolną i Pruchnę Górną.

Ważnym wydarzeniem w historii wsi było otwarcie tu dworca kolejowego na trasie Kolei Północnej (Kraków–Wiedeń), z biurami i restauracją. Zabudowa Pruchnej znacznie ucierpiała podczas II wojny światowej, jednak zniszczone obiekty szybko wyremontowano.

Dedina Pruchna existuje už od stredoveku. Prvá písomná zmienka o nej pochádza z roku 1305. Je známe, že v polovici 14. storočia bola vedľa starej osady vytvorená nová, ktorú nazvali „Malá Pruchna”. Patrila rytierom a Veľká Pruchna bola v rukách kniežaťa. Toto rozdelenie sa zachovalo do dnes, čomu zodpovedajú názvy Pruchna Dolná a Pruchna Górná.

Dôležitou udalosťou v dejinách dediny bolo otvorenie železničnej stanice z kanceláriami a reštauráciou na trase Severnej železnice (Krakov – Viedeň). Zástavba Pruchnej značne utrpela počas 2. svetovej vojny, poškodené objekty sa však podarilo rýchlo obnoviť.

The village of Pruchna exists since medieval time, with earliest records dating back to 1305. It is known that in the mid 14th century, next to the old settlement a new settlement was placed known as the Small (Mała Pruchna), which belonged to the Knights Templar while the “Wielka Pruchna” belonged to the Arch-Duke. Until this day the villages are divided into two.

An important event in the progression of Pruchna was the arrival of the train station on the North Rail Line (Kraków- Vienna) including offices and restaurant. The structures of Pruchna faced damages used in the second world war but were quickly restored.

KOŚCIÓŁ PW. ŚW. ANNY W PRUCHNEJ

Wybudowano go w 1873 r. w miejscu dawnej świątyni drewnianej, rozebranej w 1784 r. Podczas II wojny światowej obiekt został niemal doszczętnie zniszczony. Parafianie szybko podnieśli go z ruin, finalizując pracę już w 1950 r.

KOSTOL SV. ANNY V PRUCHNEJ

Postavený bol v roku 1873 na mieste pôvodnej drevenej svätyne, rozobranej v roku 1784. Počas 2. svetovej vojny bol objekt takmer úplne zničený. Farníkom sa ho rýchlo podarilo obnoviť a práce boli ukončené už v roku 1950.

THE CHURCH OF ST. ANNA IN PRUCHNA

Founded in 1873 in place of the old wooden chapel which was dismantled in 1784. During WWII the building is almost completely destroyed, the parishioners started restoration from the ruins which were finalized in 1950.

KRZYŻ POKUTNY W PRUCHNEJ

U zbiegu ulic Cieszyńskiej i Kilisztwa stoi jeden z ostatnich zachowanych na Śląsku Cieszyńskim krzyży pokutnych. Pochodzi z XVII w. Znajdziemy na nim inskrypcję w języku staroczeskim mówiącą o okolicznościach jego postawienia: „Roku 1645, dnia 25 lutego, został na tym miejscu przez lekkomyślnych towarzyszy syn pana Jana Czerwenki, obywatela starego Cieszyna, zamordowany”. Krzyż nie stoi w swoim pierwotnym miejscu (miejscu zbrodni), lecz został przeniesiony z rowu przy szosie katowickiej i odrestaurowany w 2009 r.

Co ciekawe, dom ojca ofiary (Jana Czerwenki) stoi do dziś w Cieszynie (ul. Stary Targ 7).

ZMIEROVACÍ KRÍŽ V PRUCHNEJ

Na križovatke ulíc Cieszyńska a Kilisztwa stojí jeden z posledných zachovaných zmierovacích križov v Tešínskom Sliezsku. Križ pochádza zo 17. storočia. Na križi nájdeme inskripcie v staročeskom jazyku, ktoré hovoria o okolnostiach jeho vzniku. „Roku 1645, dňa 25. februára, bol na tomto mieste ľahkomyseľnými spoločníkmi zavraždený syn pána Jana Czerwenku obyvateľa starého Tešína“. Križ nestojí na svojom pôvodnom mieste (na mieste vraždy), ale bol prenesený z priekopy pri katovickej ceste a zreštaurovaný v roku 2009.

Zaujímavosťou je, že dom otca obete (Jana Czerwenku) dodnes stojí v Cieszynie na ulici Stary Targ č. 7.

THE CROSS OF ATONEMENT IN PRUCHNA

The cross of Atonement in Pruchna is amongst the last remaining in Cieszyn Silesia located where the roads of Cieszyńska and Kilisztwa meet. Erected in the 17th century, we will find the inscription written in the old Czech language explaining the circumstances of its construction: "In the year of 1645 on the day 25 day of February, on this spot The son of Mr. Jan Czerwenka, citizen of old Cieszyn, was murdered by the reckless citizens". The cross is no longer standing in its original location (scene of the murder) but was moved from the ditch by the Katowicka street and restored in 2009.

The house of the victim's father (Jan Czerwenka) is standing until this day in Cieszyn (Stary Targ 7).

IZBA REGIONALNA IM. EMILII MICHALSKIEJ W PRUCHNEJ

Powstała ku pamięci Emilii Michalskiej – poetki i malarki. Oddaje również cześć rzeźbiarzowi Ludwikowi Habarcie, oraz pisarzowi Józefowi Kornblumowi. W skład ekspozycji wchodzi obrazy, pamiątki, tomiki wierszy, listy, książki, materiały fotograficzne oraz rzeczy osobiste wyżej wymienionych artystów. Zwiedzający mogą również podziwiać dorobek współczesnych Prucheńskich twórców. W Izbie znajduje się też, ofiarowana przez miejscową OSP, zabytkowa figura św. Floriana – patrona strażaków.

REGIONÁLNA IZBA EMÍLIE MICHALSKÉJ V PRUCHNEJ

Vznikla na pamiatku Emilie Michalskej – poetky a maliarky. Hold vzdáva aj rezbáři Ludwikovi Habartovi a spisovateľovi Józefovi Kornblumovi. V expozícii sa nachádzajú obrazy, pamiatky, zbierky básni, listy, knihy, fotografické materiály, ale sú osobné predmety vyššie uvedených umelcov. Návštevníci môžu obdivovať aj diela súčasných miestnych tvorcov. V izbe sa tiež nachádza starožitná plastika sv. Floriána – patróna hasičov, darovaná miestnym Dobrovoľným hasičským zborom.

REGIONAL CHAMBER OF EMILIA MICHALSKA IN PRUCHNA

Founded in honor of her work, as well as honouring the sculpturer Ludwik Hobart and the writer Józef Kornblum. The exposition features works of arts, souvenirs, volumes of poetry, letters, photographs and personal items of the artists. Sightseers can also view many modern works by local artists. The little museum also features an ancient statue of St. Florian (patron state of fire-fighters) offered by the local fire-fighters.

ZABŁOCIE

BAKÓW

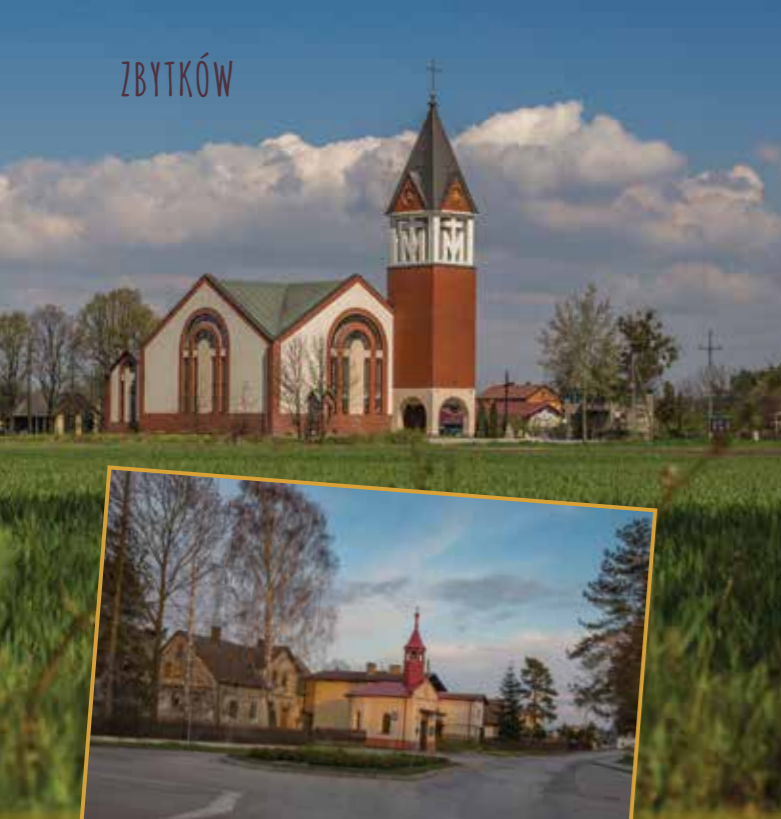
STRUMIEŃ

STRUMIEŃ

ZBYTKÓW

PRUCHNA

DROGOMYŚL

STRUMIEN

CZEŚĆ!

